

DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

Maig de 2016

DEFINICIONS

COMUNICACIÓ: Fer saber alguna cosa a l'altre, informar, transmetre

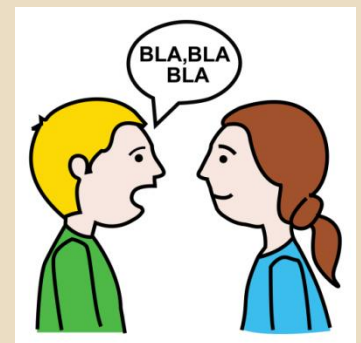
Pot ser:

- -No verbal (gestos, expressions facials, contacte visual..)
- -Verbal (Mitjançant el llenguatge)
- -Escrita

LLENGUATGE:

- -Conjunt de sons articulats amb els que les persones manifesten el que pensen i el que senten.

LLENGUA: Sistema de comunicació propi d'una comunitat

DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

El llenguatge es el nostre principal mitja de comunicació, que ens permet intercanviar informació, missatges, idees, sentiments. Es una habilitat que es desenvolupa de manera natural des dels primers mesos de vida, a partir de la interacció amb la mare i l'entorn en general.

Els pilars basics de l'evolució del llenguatge son:

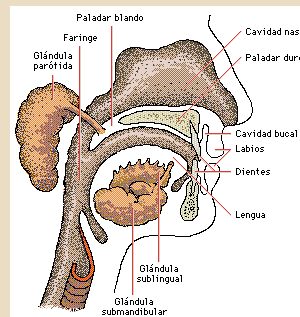
- La maduració neurològica.
- El desenvolupament cognitiu
- El desenvolupament afectiu-relacional .

MADURACIÓ

Es necessiten unes **bases neurològiques** bàsiques ,de maduració , pel desenvolupament general del nen i en concret per l'adquisició del llenguatge.

- Alhora una maduresa motriu, sobre tot a nivell d'òrgans articuladoris. **L'alimentació** juga un paper important, ja que una alimentació sòlida i variada a partir del primer any de vida, afavorirà l'articulació.
- I un **sistema auditiu** òptim. Otitis de repetició poden alterar la discriminació auditiva i retardar l'adquisició del llenguatge.

DESENVOLUPAMENT COGNITIU

El llenguatge i la intel·ligència estan íntimament relacionats. Els factors cognitius relacionats amb el llenguatge són:

- **La percepció:** serveix per posar-nos en contacte amb el món a través dels sentits.
- **La memòria:** En el procés d'adquisició del llenguatge, la memòria recull i organitza els diferents tipus d'informació de les paraules (pronunciar-les, combinar-les, usar-les.
- **La imitació:** condició indispensable en l'adquisició del llenguatge. Primer imitació directa de l'adult, després imitació diferida (amb absència del model) que es fa possible gràcies a l'aparició de la funció simbòlica, capacitat de fer representacions internes .

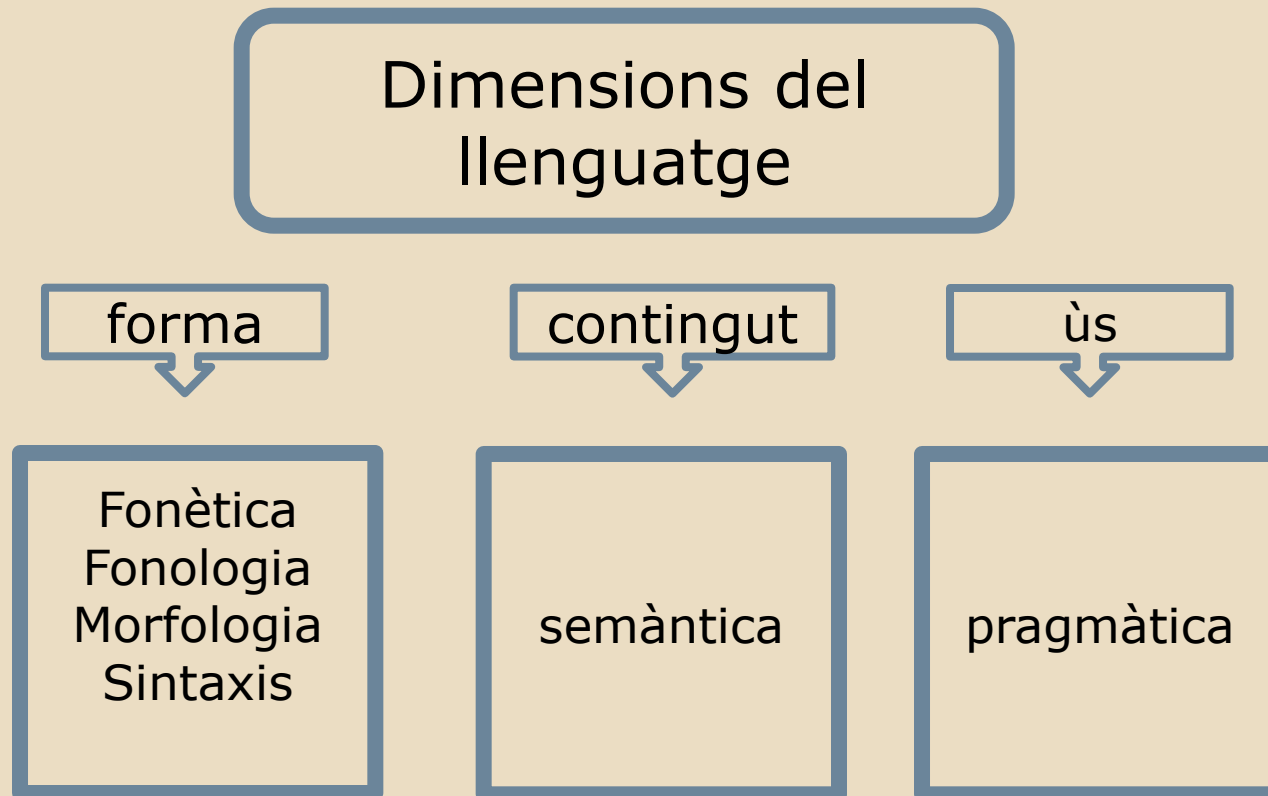

DESENVOLUPAMENT AFECTIU I EMOCIONAL

- **L'afectivitat:** El desenvolupament del llenguatge implica un intercanvi afectiu.
- **Procés d'ensenyament-aprenentatge**
El nen fa una producció sonora i rep immediatament resposta de la mare.
La mare el cuida, li parla, li canta. Hi ha un aprenentatge de la llengua materna.
- **El context socio-familiar:** Les persones que estan en l'entorn del nen, tenen una funció molt important en el desenvolupament del llenguatge del nen.
L'estimulació que rebí un nen, determinar en gran mesura l'aparició i el ritme del llenguatge.

NIVELLS DE LLENGUATGE

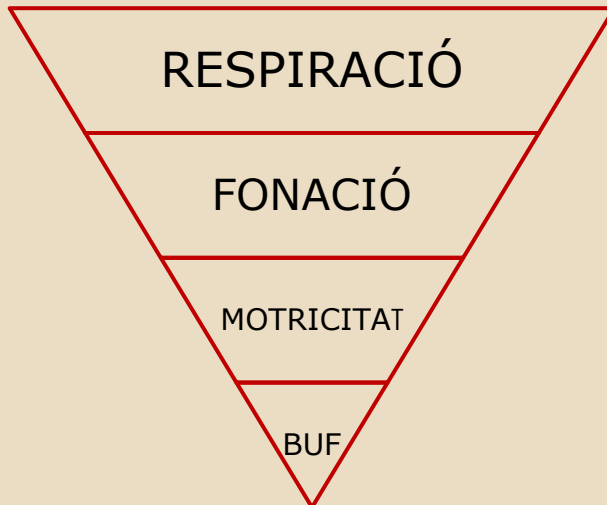

FORMA

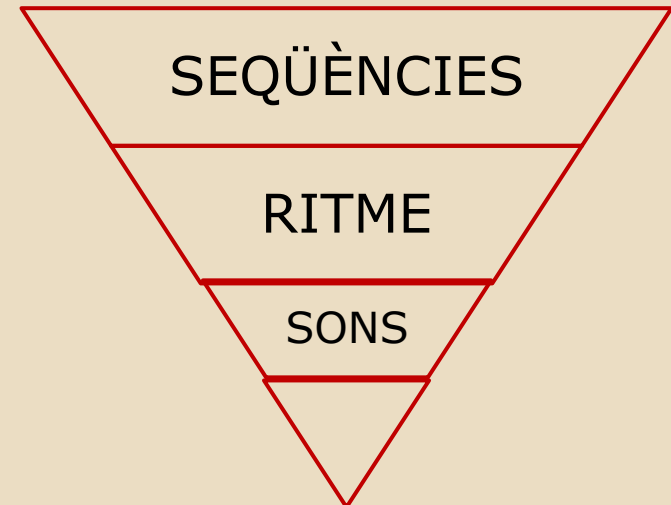
NIVELL FONOLÒGIC

ANATOMIC-FUNCIONAL

PERCEPCIÓ I DISCRIMINACIÓ

ARTICULACIÓ

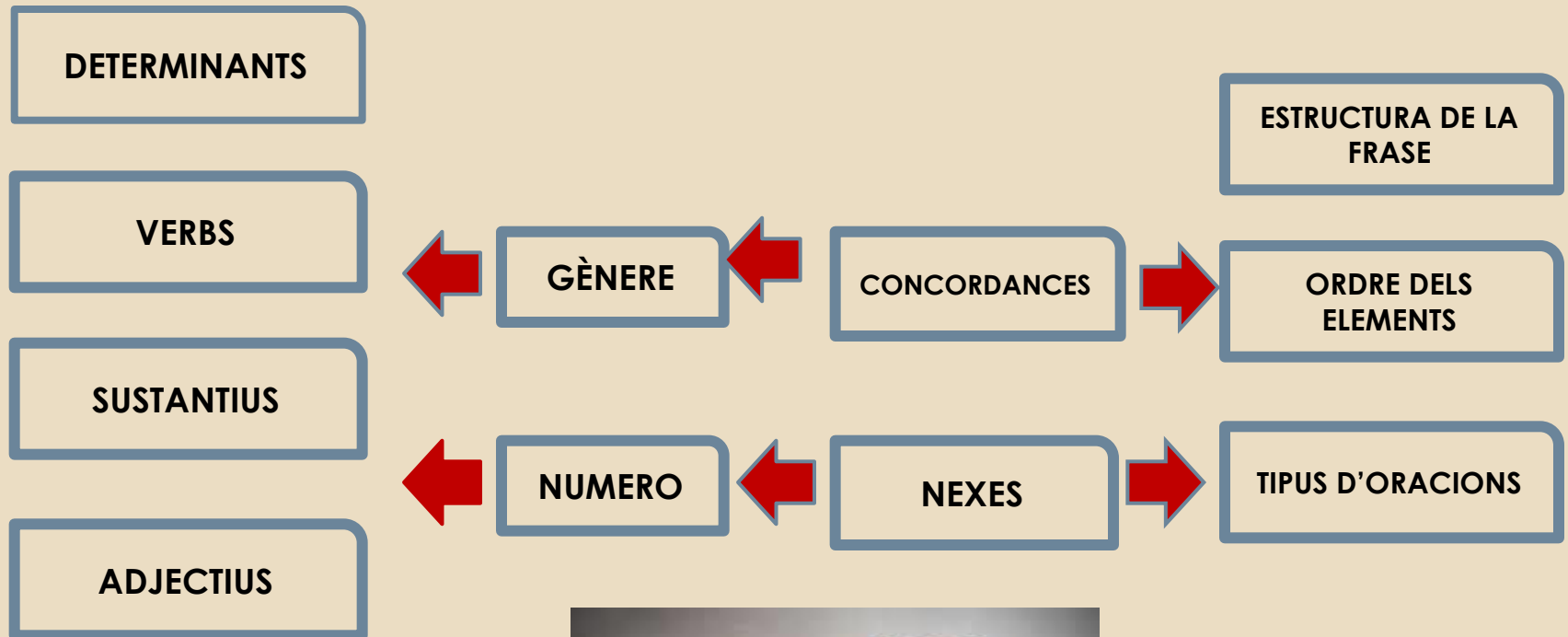
FONEMES

PARAULES

GENERALITZACIÓ

NIVELL MORFOSINTÀCTIC

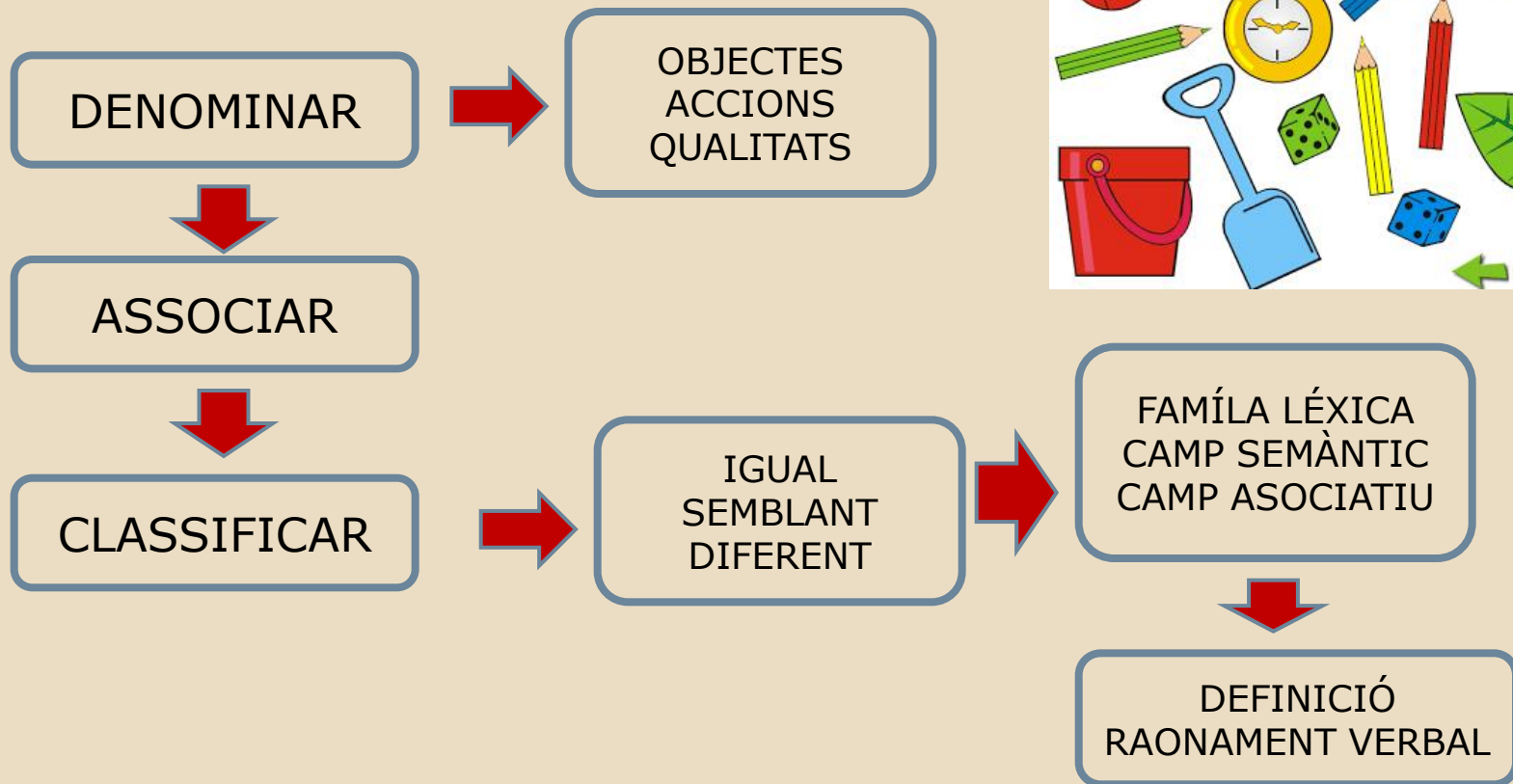

PER TANT.....

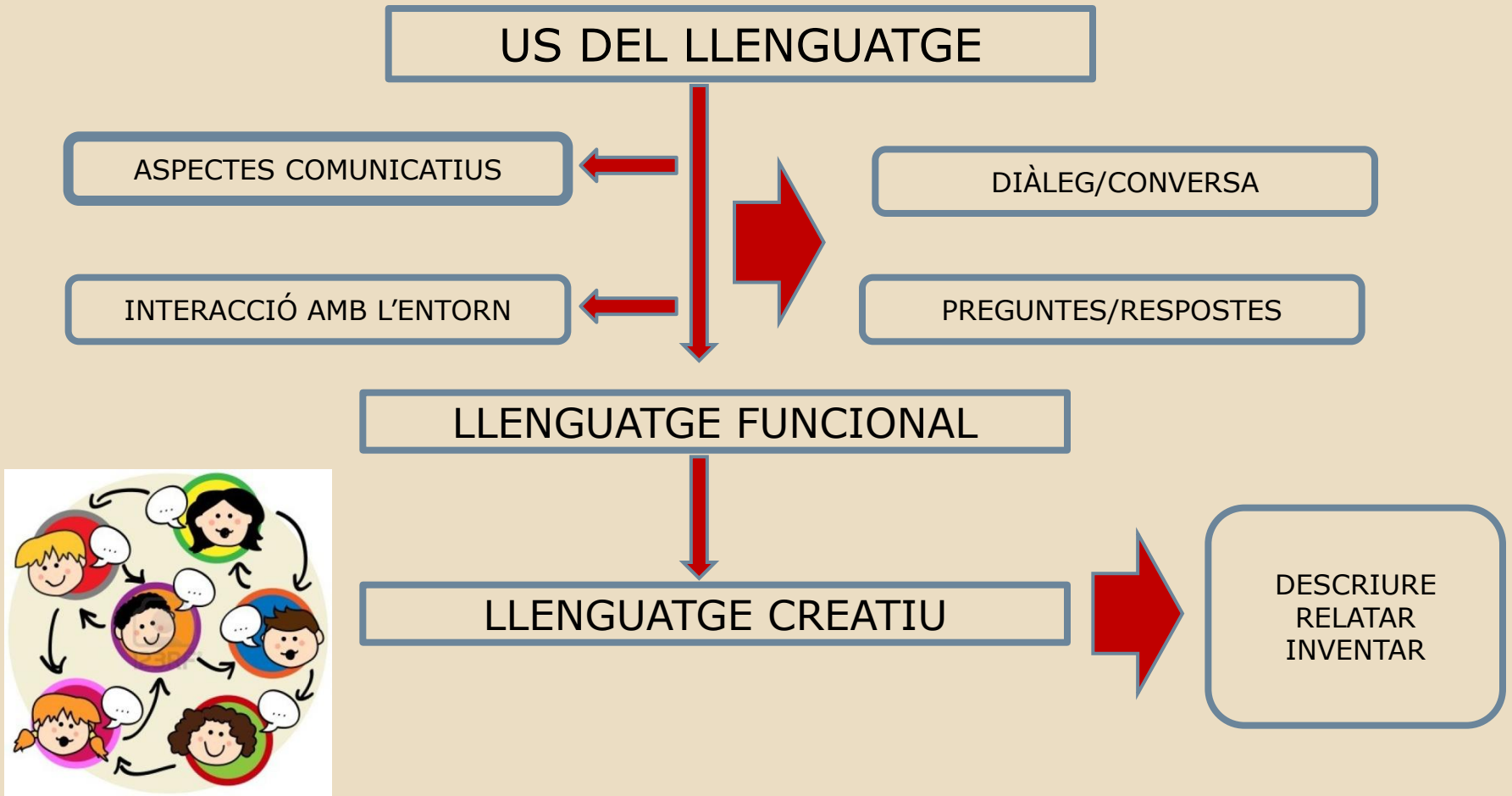
- La **FONÈTICA** i la **FONOLÒGIA** té a veure en com pronuncia el nen.
- Ens fixarem si pronuncia be o no.
- La **MORFOLOGIA I SINTAXIS** té a veure amb les frases que el nen utilitza i compren.
- Ens fixarem si estan ben estructurades
- Quin tipus de paraules formen aquestes frases (substantius, verbs, adjectius, adverbis...)

CONTINGUT

NIVELL SEMÀNTIC

-
- la **SEMÀNTICA** té a veure amb les paraules i el seu significat.
- Ens fixarem en com es el vocabulari que utilitza i que compren el nen.
- També si pot relacionar unes paraules amb unes altres.

PER TANT....

- la **PRAGMÀTICA** te a veure amb l'ús social del llenguatge.

L'EVOLUCIÓ DE LA COMUNICACIÓ I EL LLENGUATGE

ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

ETAPA PRE-LINGÜÍSTICA (0-2 ANYS)

Inici de l'etapa pre-verbal:

- Abans de l'adquisició del llenguatge verbal, els bebès aprenen les **bases de la comunicació**. En aquesta etapa els nens i nenes aprenen que **les paraules tenen un significat** i malgrat que encara no les puguin expressar, abans de l'any comencen a reconèixer els sons de les diferents paraules, les entonacions i les intencions de l'altre .
- En aquesta etapa els bebès per comunicar-se utilitzen **les mirades, els gestos i les expressions facials**.
- També comencen a emetre sons, similars als de la llengua materna, els que ells escolten habitualment en la veu de la mare o de les persones del seu entorn més proper.
- Aquestes emissions són recollides , retornades i ampliadades en contingut semàntic per l'adult. Aquestes primeres emissions són fonamentals, són la base de la parla que desenvoluparan una mica més endavant.
- El nen passa del crit al plor, al balboteig (primer vocàlic, després repeticions bisil·làbiques) fins l'aparició de les primeres paraules

Etapa de les primeres paraules: (12-18 mesos)

El nen disposa d'uns procediments gestuals eficaços per compartir l'atenció amb l'altre. Serà en aquesta etapa quan comenci a incorporar paraules a les situacions quotidianes. Apareix la producció de paraules- frase també anomenada "holofrase". Es en aquesta etapa que ja podem començar a parlar dels inicis de la fonologia

Aquesta etapa es una fita molt important per els mes petits, vol dir que poden entendre **que uns sons determinats simbolitzen una paraula amb un significat**. Ja poden anomenar coses que no estan presents.

- Aquestes emissions inicials, acostumen a ser rudimentàries però poc a poc, amb l'ús continuat, es van fent mes precises.
- Comença a fer emissions de dos elements. Compren ordres senzilles, alguns adjectius .... El llenguatge ja comença a tenir la funció per regular, informar, expressar i dialogar. La parla i el llenguatge es van enriquint alhora que va desapareixen la tendència a la simplificació.

Etapa pre lingüística

- No reacciona davant els sons o la veu
- Plor constant i inconsolable
- No somriu
- No imita
- No fa cap vocalització
- No s'interessa pel que l'envolta
- No emet cap so per cridar l'atenció de l'adult
- Mai plora ni protesta davant l'absència de persones properes a ell o familiars
- Absència o poc balboteig
- Passivitat o poc interès per els jocs de falda
- No aparició de les primeres paraules o be , vocabulari molt pobre
- No comprensió de les paraules familiars/ ordres amb suport gestual

Etapa lingüística (a partir dels 2 anys)

2-4 anys

- Ara el nen s'enfronta a un món més ampli. Comença a relacionar-se amb més persones. Això incrementa la seva **necessitat de comunicar-se** amb l'entorn i fa que s'esforci en millorar la seva parla perquè **els demes l'entenguin**.
- Augmenta el vocabulari i la construcció sintàctica, utilitzant els diferents elements gramaticals, malgrat que encara s'observen errors en les concordances o flexions verbals.
- En aquesta etapa, s'observa gran variabilitat respecte als models articuladoris, es a dir nenes que se'ls entén molt bé i altres que no.
- Pot no ser rellevant, sempre que els altres nivells de llenguatge estiguin preservats.

4-6 anys

- Els nens van madurant, s'amplien els seus coneixements i les experiències. Mostren curiositat per el significat de les paraules. Comencen a accedir a un llenguatge mes abstracte i al coneixement del símbols gràfics del llenguatge amb l'aprenentatge de la lecto-escritura

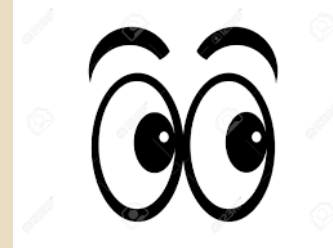
SIGNES D 'ALARMA

- **ETAPA LINGÜÍSTICA:**
- No utilitza una paraula com frase (holofrase) per expressar el que vol
- No fa joc simbòlic
- No vol mastegar aliments sòlids
- Evita el contacte ocular
- No incrementa el seu vocabulari de forma regular
- No junta dues paraules
- No fa preguntes
- Canvia ràpidament d'activitat sense acabar cap
- No interacciona amb els altres nens
- Parla poc intel·ligible
- No recursos no verbals per fer-se entendre.

QUÈ OBSERVAREM I QUÈ PODEM FER

A l'etapa pre-verbal

Comunicació preverbal:

- Somriure social en resposta al somriure de l'adult
- Somriure d'anticipació
- Gira en ell mateix quan hi ha una persona darrera
- Mou el cap per dir "SI" o "NO"
- Assenya-la amb el dit objectes propers o allunyats.
- Estira a una persona per mostrar alguna cosa.

Imitació gestual

- Repeteix un gest o comportament d'un adult
- Pot imitar una acció simple
- Imita expressions facials
- Inicia el joc simbòlic (fa " com si...."

Imitació de sons

- Imita els seus propis sons
- Imita, per exemple: la tos o altres sons familiars
- Imita les onomatopeies dels animals

Estructuració del llenguatge i el pensament

- Utilitza jargó
- S'expressa mitjançant paraula-frase
- Junta dues o mes paraules
- Utilitza frases simples amb una correcta estructura
- Utilitza frases mes complexes
- Pot organitzar un discurs coherent encara que no l'entenguem gaire be.

- Observarem el joc del nen per ubicar-lo en quin moment del proces de la simbolització es troba:
- *Joc manipulatiu* (3- 4 mesos d'edat)
- *Joc manipulatiu amb intenció exploratoria* (causa- efecte, mitja-fi..)
- *Joc imitatiu* (inicia 6-7 mesos tot i que s'exten a tota la infància)
- *Joc imitatiu diferit* (imita després d'una estona que ho ha vist)
- *Joc representatiu o pre-simbòlic* (donar menjar als ninos, pentinar-los..)
- *Joc simbòlic* (" fer veure que..." cap als 2 anys)

A l'etapa lingüística

FORMA

- Veurem quins sons diu i quins no
- Si la parla es intel·ligible o no
- Si els errors que produeix son maduratiu o no (ex: finals de paraula , distorsió ...)
- Si aprofita el model de l'adult per modificar les seves produccions
- Si es conscient dels seus errors
- S'enfada si no l'entenen
- Com son les estructures gramaticals que fa

CONTINGUT

- Observarem el que comprèn (paraules, ordres ...)
- Si pregunta o no el significat de les coses
- Quines coses expressa (coses concretes, fets passats o futurs..)
- Si pot evocar situacions presents i no presents
- Si es pot expressar malgrat li manquin recursos lingüístics.
- Si incorpora nou lèxic o li costa trobar les paraules
- Si hi ha una diferència significativa entre l'expressió i la comprensió

- Mostra interès i ganes de comunicar-se (assenyala, mira, a demandes..)
- Te iniciatives lingüístiques eficaces
- Utilitza diferents estratègies per compensar la manca de llenguatge oral
- Com es seva intencionalitat comunicativa:
  - **Instrumental** (per aconseguir un objectiu propi)
  - **Reguladora** (per regular la seva conducta i la de l'altre)
  - **D'interacció** (per compartir o relacionar-se amb l'altre)

Com se situa davant una conversa:

- Si escolta, mira...
- Ens fixarem si el nen saluda i diu adéu
- Respecta els torns de paraula, capacitat d'espera
- Si manté l'atenció i acció compartida
- Si expressa els seus desitjos i necessitats i com ho fa.
- Si utilitza el llenguatge per demanar o per explicar alguna cosa.
- Si expressa plaer, rebuig, gestos, emocions.

JOC

- Actitud davant el joc:
- Observem atenció conjunta
- Es queda centrat en la seva activitat
- Interacciona amb l'altre mentre juga
- Demana ajut si el necessita
- Demana la participació de l'altre

CONSELLS PER AFAVORIR EL LLENGUATGE

- Pareu atenció al seus interessos
- Mireu-lo a la cara i poseu-vos a la seva alçada quan li parleu
- Canteu-li cançons
- Imitau els seus gestos i vocalitzacions
- Parleu-li de manera variada i expressiva
- Interpreteu les seves produccions
- Intenteu exposar al nen a diferents contextos comunicatius
- Interaccioneu amb l'Infant mitjançant els contes
- Parleu amb el nen

Afavorir el llenguatge

- Aprofiteu les rutines per comunicar-vos
- Intenteu generar situacions comunicatives
- Respongueu sempre al gest d'assenyalar de l'Infant
- Observeu les reaccions de l'Infant quan li parleu , assegurant-vos que us ha entès
- Repetiu i comproveu, si cal
- Parleu-li sobre l'aquí i ara, però també el passat i el futur immediat
- Presteu atenció i mostreu interès per les coses que el nen us explica, deixant-lo que acabi
- Intenteu entendre el que us diu i torneu-li a dir el que us ha dit, donant així el model correcte
- Ampliar les seves estructures gramaticals

MOLTES GRÀCIES